

KAPITEL Q

BEGRÄNSNINGAR AV FLYGTJÄNST- OCH TJÄNSTGÖRINGSTIDEN SAMT KRAV PÅ VILA

OPS 1.1090

Mål och tillämpningsområde

1. En operatör skall för besättningsmedlemmarna fastställa regler för begränsning av flygtjänst- och tjänstgöringstiden samt för tiden för vila.

2. En operatör skall se till att följande gäller för alla dess flygningar:

2.1 Reglerna för begränsning av flygtjänst- och tjänstgöringstiden samt för tiden för vila skall överensstämma med

a) bestämmelserna i detta kapitel, och

b) ytterligare bestämmelser som i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel tillämpas av myndigheten i syfte att upprätthålla säkerheten.

2.2 Flygningarna skall planeras att i sin helhet utföras inom ramen för tillåten flygtjänstperiod och med beaktande av erforderlig tid för förberedande arbetsuppgifter före avgång, själva flygningen samt turn-around.

2.3 Tjänstgöringsscheman skall upprättas och offentliggöras i tillräckligt god tid för att besättningsmedlemmarna skall ha möjlighet att planera in tillräcklig tid för vila.

3. Operatörernas ansvar

3.1 En operatör skall fastställa en stationeringsort för varje besättningsmedlem.

3.2 Operatörerna skall bedöma sambandet mellan frekvens och mönster för flygtjänsttiderna och tiden för vila, samt ta vederbörlig hänsyn till de kumulativa effekterna av långa tjänstgöringstider i kombination med minimivila.

3.3 Operatörerna skall när tjänstgöringstiderna fastställs undvika icke önskvärd praxis, till exempel alternerande dag-/nattarbete eller positionering av besättningsmedlemmar så att etablerade sov-/arbetsmönster störs allvarligt.

3.4 Operatörerna skall planera lokala tjänstefria dagar och underrätta besättningsmedlemmarna i förväg om dessa.

3.5 Operatörerna skall se till att viloperioderna är tillräckligt långa för att besättningen skall kunna övervinna effekterna av tidigare arbetsuppgifter och vara väl utvilad då nästa flygtjänstperiod börjar.

3.6 Operatörerna skall se till att flygtjänstperioderna planeras så att besättningsmedlemmarna förblir tillräckligt utvilade för att kunna agera tillräckligt säkert under alla förhållanden.

4. Besättningsmedlemmarnas ansvar

4.1 En besättningsmedlem får inte tjänstgöra i ett flygplan om besättningsmedlemmen vet att han eller hon lider av, eller sannolikt kommer att lida av, trötthet, eller på annat sätt känner sig ur form i sådan omfattning att flygningen kan utsättas för fara.

4.2 Besättningsmedlemmarna bör dra största möjliga nytta av tillgängliga möjligheter och utrymmen för vila samt planera och använda sina viloperioder på rätt sätt.

5. De civila luftfartsmyndigheternas ansvar

5.1 Avvikelser

5.1.1 Med iakttagande av bestämmelserna i artikel 8 får myndigheten, i enlighet med gällande lagar och förfaranden i berörda medlemsstater och i samråd med berörda parter, tillåta avvikelser från bestämmelserna i detta kapitel.

5.1.2 Varje operatör skall med stöd av operativ erfarenhet och med beaktande av andra relevanta faktorer, t.ex. aktuella vetenskapliga rön, visa myndigheten att dess begäran om avvikelser innebär att samma säkerhetsnivå bibehålls.

Om nödvändigt skall sådana avvikelser åtföljas av lämpliga kompensationsåtgärder.

OPS 1.1095

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner.

1.1 utökad flygbesättning:

En flygbesättning som har flera medlemmar än vad som krävs för driften av flygplanet och där varje flygbesättningsmedlem kan lämna sin plats och ersättas av en annan flygbesättningsmedlem med lämpliga kvalifikationer.

1.2 blocktid:

Den tid som förlöper från och med att ett flygplan först rör sig från uppställningsplatsen i syfte att starta till dess att det stannat på den uppställningsplats det fått sig anvisat och alla motorer eller propellrar har stängts av.

1.3 paus:

En tidsperiod utan några som helst arbetsuppgifter. Denna period räknas som tjänstgöringstid och är kortare än en viloperiod.

1.4 tjänstgöring:

Varje uppgift som sammanhänger med verksamheten hos innehavaren av ett drifttillstånd och som det åligger en besättningsmedlem att utföra. Om inte annat föreskrivs i denna förordning skall myndigheten fastställa huruvida, och i vilken omfattning, beredskap skall räknas som tjänstgöring.

1.5 tjänstgöringsperiod:

En period som inleds när en besättningsmedlem påbörjar en av operatören ålagd tjänstgöring och slutar när den berörda besättningsmedlemmen är ledig från alla arbetsuppgifter.

1.6 flygtjänstperiod (FDP):

En flygtjänstperiod (Flight Duty Period, FDP) är den tid en person tjänstgör på ett flygplan som medlem av dess besättning. Perioden börjar vid en tidpunkt för inställelse till en flygning eller en serie flygningar som en operatör har ålagt en tjänstgörande besättningsmedlem och slutar efter den sista flygningen på vilken den berörda besättningsmedlemmen är tjänstgörande besättningsmedlem.

1.7 stationeringsort:

Den av operatören för varje besättningsmedlem fastställda ort där besättningsmedlemmen vanligen inleder och avslutar en tjänstgöringsperiod eller en serie tjänstgöringsperioder och där operatören vanligen inte är ansvarig för besättningsmedlemmens inkvartering.

1.8 lokalt dygn:

En 24-timmarsperiod som börjar 00.00 lokal tid.

1.9 lokal natt:

En åttatimmarsperiod mellan 22.00 och 8.00 lokal tid.

1.10 En ledig dag:

En ledig dag skall innefatta två lokala nätter. En viloperiod kan ingå som en del av den lediga dagen.

1.11 tjänstgörande besättningsmedlem:

En besättningsmedlem som utför sina uppgifter i ett flygplan under en flygning eller någon del av denna.

1.12 positioneringstid:

Den tid som en icke tjänstgörande besättningsmedlem behöver för att på anmodan av operatören förflytta sig från en plats till en annan, exklusive restid.

Restid definieras som

- den tid som behövs för att förflytta sig från hemmet till en angiven inställelseplats och omvänt,
- den tid som behövs för förflyttning lokalt från en plats för vila till dess tjänstgöringen börjar och omvänt.

1.13 viloperiod:

En oavbruten och fastställd tidsperiod under vilken en besättningsmedlem är ledig från alla arbetsuppgifter och från beredskapstjänst på flygplats.

1.14 beredskapstjänstgöring:

En fastställd period under vilken en besättningsmedlem är ålagd av operatören att vara beredd att få en arbetsuppgift i form av flygning, positionering eller annan tjänstgöring, utan att tjänsteinträdet föregås av någon viloperiod.

1.15 Window of Circadian Low (WOCL):

WOCL är perioden mellan kl. 02.00 och kl. 05.59. Inom tre sammanhängande tidszoner hänför sig WOCL till tiden på stationeringsorten. Utanför dessa tre tidszoner hänför sig WOCL under de första 48 timmarna efter avresan från stationeringsortens tidszon till tiden på stationeringsorten, och därefter till lokal tid.

OPS 1.1100

Begränsningar av flygtjänst- och tjänstgöringstid

1.1 Ackumulerad tjänstgöringstid

En operatör skall se till att de tjänstgöringsperioder som en besättningsmedlem åläggs sammanlagt inte överstiger:

- a) 190 tjänstgöringstimmar under 28 på varandra följande dagar, så jämnt fördelade som det är praktiskt möjligt under hela denna period, och
- b) 60 tjänstgöringstimmar under 7 på varandra följande dagar.

1.2 Begränsning av den totala blocktiden

En operatör skall se till att den totala blocktiden för flygningar under vilka en besättningsmedlem tjänstgör inte överstiger

- a) 900 blocktimmar under ett kalenderår;
- b) 100 blocktimmar under 28 på varandra följande dagar.

OPS 1.1105

Maximal daglig flygtjänstperiod

1.1 Denna OPS omfattar inte enpilotverksamhet eller ambulansflygningar.

1.2 En operatör skall fastställa ~~rapporterings~~inställelsetider som på ett realistiskt sätt avspeglar tiden för säkerhetsrelaterad marktjänstgöring enligt myndighetens beslut.

1.3 Den maximala grundläggande dagliga flygtjänstperioden är 13 timmar.

1.4 Dessa 13 timmar skall minskas med 30 minuter för varje sektor från och med den tredje sektorn, dock med sammanlagt högst två timmar.

1.5 Då en flygtjänstperiod inleds under WOCL skall den maximala tid som anges i punkterna 1.3 och 1.4 att minskas med 100 % av den tid som flygtjänstperioden infaller under WOCL, dock med högst två timmar. Då flygtjänstperioden avslutas under, eller fullt ut omfattar, WOCL skall den maximala flygtjänstperiod som anges i punkterna 1.3 och 1.4 minskas med 50 % av den tid som flygtjänstperioden infaller under WOCL.

2. Förlängningar

2.1 Den maximala dagliga flygtjänstperioden får förlängas med högst en timme.

2.2 Flygtjänstperioder som omfattar sex eller flera sektorer får inte förlängas.

2.3 Om flygtjänstperioden under högst två timmar infaller under WOCL, skall förlängningarna begränsas till högst fyra sektorer.

2.4 Om flygtjänstperioden under mer än två timmar infaller under WOCL, skall förlängningarna begränsas till högst två sektorer.

2.5 Maximalt antal förlängningar skall vara två förlängningar under sju på varandra följande dagar.

2.6 Om en förlängning av en flygtjänstperiod planeras, skall minimiperioden för vila före och efter flygningen ökas med två timmar, eller minimiperioden för vila endast efter flygningen ökas med fyra timmar. Då två på varandra följande flygtjänstperioder förlängs, skall vilan före och efter de två perioderna hänga samman.

2.7 Om en flygtjänstperiod med förlängning börjar under perioden från kl. 22.00 till kl. 4.59 skall operatören begränsa flygtjänstperioden till 11 timmar och 45 minuter.

3. Kabinpersonal

3.1 För kabinpersonal som har tilldelats en flygning eller en serie flygningar får flygtjänstperioden förlängas med skillnaden i inställetid mellan kabinpersonal och flygbesättning, förutsatt att skillnaden inte överstiger en timme.

4. Operationell stabilitet

4.1 Flygningar skall planeras in så att de kan slutföras inom den maximala tillåtna flygtjänstperioden. I detta syfte skall operatören vidta åtgärder för att ändra planering eller bemanning då den maximala flygtjänstperioden överskrids på mer än 33 % av de under en planeringssäsong inplanerade flygningarna.

5. Positionering

5.1 All tid för positionering skall räknas som tjänstgöring.

5.2 Positionering efter inställelse men före flygning skall ingå som en del av flygtjänstperioden, men skall inte räknas som en sektor.

5.3 En positioneringssektor som följer omedelbart efter en verksamhetssektor skall ingå i beräkningen av minimal viloperiod enligt definitionen i punkterna 1.1 och 1.2 i OPS 1.1110 nedan.

6. Förlängd flygtjänstperiod (Split Duty)

6.1 Med iakttagande av bestämmelserna i artikel 8 får myndigheten bevilja tillstånd för en verksamhet med förlängd flygtjänstperiod, inklusive en paus.

6.2 Varje operatör skall med stöd av operativ erfarenhet och med beaktande av andra relevanta faktorer, t.ex. aktuella vetenskapliga rön, visa myndigheten att dess begäran om förlängd flygtjänstperiod innebär att samma säkerhetsnivå bibehålls.

OPS 1.1110

Viloperioder

1. Minimitid för vila

1.1 Minimiperioden för vila före inledandet av en flygtjänstperiod som börjar vid stationeringsorten skall vara minst lika lång som föregående tjänstgöringsperiod eller minst 12 timmar.

1.2 Minimiviloperioden före inledandet av en flygtjänstperiod som börjar på annan plats än stationeringsorten skall vara minst lika lång som föregående tjänstgöringsperiod eller minst 10 timmar. Då ~~minimitiden för vila~~ minimiviloperioden utnyttjas på annan ~~ort~~ plats än stationeringsorten, skall operatören möjliggöra 8 timmars sömn med vederbörlig hänsyn till resbehov och andra fysiologiska behov.

1.3 En operatör skall se till att effekterna på besättningsmedlemmarna av skillnaderna mellan olika tidszoner kompenseras med den ytterligare vila som myndigheten fastställer i enlighet med bestämmelserna i artikel 8.

1.4.1 Oavsett punkterna 1.1 och 1.2, och med iakttagande av bestämmelserna i artikel 8, får myndigheten bevilja möjlighet till reducerad vila.

1.4.2 Varje operatör skall med stöd av operativ erfarenhet och med beaktande av andra relevanta faktorer, t.ex. aktuella vetenskapliga rön, visa myndigheten att dess begäran om möjlighet till reducerad vila innebär att samma säkerhetsnivå bibehålls.

2. Viloperioder

2.1 En operatör skall se till att den minimitid för vila som anges ovan periodiskt utökas till en veckoviloperiod på 36 timmar inklusive två lokala nätter, så att mer än 168 timmar aldrig förlöper mellan sluttidpunkten för en veckoviloperiod och starttidpunkten för den följande. Som ett undantag från punkt 1.9 i OPS 1.1095 får myndigheten besluta att den andra av de två lokala nätterna får börja kl. 20.00 om veckoviloperioden varar minst 40 timmar.

OPS 1.1115

Förlängning av flygtjänstperiod på grundval av viloperiod under flygning

1. Med iakttagande av bestämmelserna i artikel 8 och under förutsättning att en operatör med stöd av operativ erfarenhet och med beaktande av andra relevanta faktorer, t.ex. aktuella vetenskapliga rön, visar myndigheten att dess begäran innebär att samma säkerhetsnivå bibehålls gäller följande:

1.1 Utökad besättning

Myndigheten skall fastställa kraven på utökad basflygbesättning för att flygtjänstperioden skall kunna förlängas utöver begränsningarna i OPS 1.1105 ovan.

1.2 Kabinpersonal

Myndigheten skall fastställa kraven på minimiviloperiod under flygningen för kabinbesättningsmedlem(-mar) när flygtjänstperioden överstiger begränsningarna enligt OPS 1.1105 ovan.

OPS 1.1120

Oförutsedda förhållanden under själva flygningen – befälhavarens skön

1. Med beaktande av behovet av noggrann kontroll av dessa fall enligt nedan får de begränsningar för flygtjänst-, tjänstgörings- och viloperioder som anges i detta kapitel ändras, om oförutsedda förhållanden uppträder under själva flygningen. Denna inleds vid inställelsen. Dessa ändringar måste godkännas av befälhavaren efter samråd med alla övriga besättningsmedlemmar och måste under alla omständigheter stämma överens med följande:

1.1 Den maximala flygtjänstperiod som anges i OPS 1.1105 punkt 1.3 ovan får inte förlängas med mer än två timmar om flygbesättningen inte har utökats. Om så är fallet får den maximala flygtjänstperioden förlängas med högst 3 timmar.

1.1.2 Om oförutsedda förhållanden uppträder efter start inom den sista sektorn av en flygtjänstperiod och som medför att den tillåtna ökningen överskrids, får flygningen fortsättas till den planerade destinationen eller till destinationsalternativet.

1.1.3 Den viloperiod som följer efter flygtjänstperioden får under sådana omständigheter förkortas, men aldrig så att den understiger den minimiviloperiod som fastställs i punkt 1.2 i OPS 1.1110 i detta kapitel.

1.2 Om oförutsedda förhållanden som kan leda till allvarlig trötthet uppträder, skall befälhavaren efter samråd med de berörda besättningsmedlemmarna minska den faktiska flygtjänsttiden och/eller öka vilotiden i syfte att eliminera eventuell negativ inverkan på flygsäkerheten.

1.3 En operatör skall se till att

1.3.1 befälhavaren avlägger rapport till operatören varje gång en flygtjänstperiod förlängs eller en viloperiod förkortas enligt befälhavarens skön under själva flygningen, och att

1.3.2 ett exemplar av denna rapport, försett med operatörens kommentarer, tillställs myndigheten inom 28 dagar efter händelsen, när en flygtjänstperiod förlängs eller en viloperiod förkortas med mer än en timme.

OPS 1.1125

Beredskapstjänst

1. Beredskapstjänst på flygplats

1.1 En besättningsmedlem har beredskapstjänst på flygplats från och med inställelsen vid den normala inställelseplatsen till den anmälda beredskapsperiodens slut.

1.2 Beredskapstjänst på flygplats skall inräknas fullt ut i den ackumulerade tjänstgöringstiden.

1.3 Om beredskapstjänsten på flygplats omedelbart följs av flygtjänstgöring, skall förhållandet mellan denna beredskapstjänst på flygplats och den ålagda flygtjänsten fastställas av myndigheten. I sådana fall skall beredskapstjänsten på flygplats läggas till den tjänstgöringsperiod som anges i punkterna 1.1 och 1.2 i OPS 1.1110 vid beräkningen av minimiviloperioden.

1.4 Om beredskapstjänsten på flygplats inte leder till att flygtjänst åläggs, skall den åtföljas av minst en viloperiod i enlighet med myndighetens bestämmelser.

1.5 Under beredskapstjänst på flygplats skall operatören ställa en tyst och bekväm plats, dit allmänheten inte har tillträde, till besättningsmedlemmens förfogande.

2. Övriga former av beredskapstjänst (inklusive beredskapstjänstgöring på hotell)

2.1 Alla övriga former av beredskapstjänst skall, med iakttagande av bestämmelserna i artikel 8, regleras av myndigheten med beaktande av följande:

2.1.1 All verksamhet skall schemaläggas och/eller förhandsanmälas.

2.1.2 Tidpunkt för beredskapstjänstens början och slut skall fastställas och förhandsanmälas.

2.1.3 Längsta tid för beredskapstjänst på annan plats än en angiven inställelseplats skall fastställas.

2.1.4 Förhållandet mellan beredskapstjänst och flygtjänst som åläggs under beredskapstjänst skall fastställas med hänsyn till de viloutrymmen som är tillgängliga för besättningsmedlemmen och andra relevanta faktorer.

2.1.5 Det skall fastställas hur beredskapstjänst skall ingå i beräkningen av ackumulerad tjänstgöringstid.

OPS 1.1130

Måltider

För att försämringar av en besättningsmedlems prestationsförmåga skall undvikas, måste det ges möjlighet att inta en måltid, särskilt då flygtjänstperioden överstiger 6 timmar.

OPS 1.1135

Journal över flygtjänst-, tjänstgörings- och viloperioder

1. En operatör skall se till att besättningsmedlemmarnas journal omfattar

a) blocktider,

b) starttidpunkt, varaktighet och sluttidpunkt för varje tjänstgörings- eller flygtjänstperiod,

c) viloperioder och tjänstefria dagar,

och att den förs så att överensstämmelse med bestämmelserna i detta kapitel säkerställs. En kopia av journalen skall på begäran göras tillgänglig för besättningsmedlemmen.

2. Om den journal som operatören för enligt punkt 1 inte omfattar besättningsmedlemmens alla flygtjänst-, tjänstgörings- och viloperioder, skall den berörda besättningsmedlemmen föra en individuell journal över

a) blocktider,

b) starttidpunkt, varaktighet och sluttidpunkt för varje flygtjänst- och tjänstgöringsperiod, samt

c) viloperioder och tjänstefria dagar.

3. En besättningsmedlem skall, innan han eller hon inleder en flygtjänstperiod, på begäran uppvisa sin journal för varje operatör som tar besättningsmedlemmens tjänster i anspråk.

4. Journalerna skall bevaras minst 15 kalendermånader från och med den senaste relevanta anteckningen, eller längre tid om så krävs enligt nationell lagstiftning.

5. Operatörerna skall dessutom separat bevara samtliga rapporter från befälhavaren om förlängda flygtjänstperioder, förlängd flygtid och förkortade viloperioder under minst sex månader efter händelsen.